

P R O I E C T
de candidatură pentru funcția de Președinte al
Consiliului Superior al Magistraturii

Judecător Simona Camelia Marcu

În cursul anului 2017 Consiliul Superior al Magistraturii și-a desfășurat activitatea, în noua sa componență, într-un context social, economic și politic foarte dificil.

Această situație și-a lăsat în mod inevitabil amprenta asupra activității sale, însă și în aceste condiții mai puțin prielnice Consiliul Superior al Magistraturii a reușit să își exercite atribuțiile într-un mod eficient, chiar dacă nu și-a atins potențialul maxim.

În anul 2018 Consiliul va trebui să se concentreze în mod prioritar pe rezolvarea problemelor curente ale sistemului judiciar, dar și pe gestionarea unor eventuale noi evoluții, concomitent cu evaluarea efectelor evenimentelor legislative, și nu numai, intervenite în cursul anului 2017 și întreprinderea demersurilor pentru îndreptarea acelor aspecte care nu au avut urmări benefice.

Provocările anului ce începe vizează creșterea gradului de încredere al opiniei publice în sistemul judiciar, consolidarea imaginii Consiliului de partener al magistraților, dar și de factor de stabilitate și echilibru, exercitarea în mod loial a atribuțiilor ce îi revin în ansamblul arhitectural al echilibrului puterilor în stat, comunicarea efectivă cu instanțele și parchetele în vederea identificării problemelor și soluțiilor, precum și îndeplinirea obligațiilor asumate față de partenerii europeni în domeniile de competență ce țin de Mecanismul de Cooperare și Verificare.

Toate aceste activități trebuie desfășurate cu fermitate, echilibru și celeritate, în contextul general al respectării stricte a atribuțiilor constituționale și legale, a statutului judecătorilor și procurorilor, dar și a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Nu în ultimul rând, având în vedere faptul că justiția reprezintă unul dintre serviciile publice esențiale într-o societate democratică, Consiliul va trebui să pună în operă un mecanism care să crească gradul de încredere al opiniei publice și să identifice aspectele care necesită intervenție sau doar o mai bună comunicare.

Pornind de la rolul său, configurat în art. 133-134 din Constituție și în Legea nr. 317/2004 republicată, și fără a mă îndepărta de la prerogativele recunoscute prin lege Președintelui Consiliului, voi urmări ca, pe mai departe, să își poată îndeplini importanta misiune, în special pe următoarele coordonate:

- I. INDEPENDENȚA JUSTIȚIEI**
- II. EFICIENȚA SISTEMULUI JUDICIAR**
- III. COMUNICAREA ȘI TRANSPARENȚA**
- IV. RAPORTURILE CU INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII, ȘCOALA NAȚIONALĂ DE GREFIERI ȘI INSPECȚIA JUDICIARĂ**
- V. COLABORAREA INSTITUȚIONALĂ CU AUTORITĂȚILE/INSTITUȚIILE PUBLICE ȘI SOCIETATEA CIVILĂ**

Aceste coordonate se circumscriu celor stabilite prin documentele programatice ale sistemului judiciar¹, precum și prin Hotărârea nr. 162/28 februarie 2017 a Plenului Consiliului, prin care s-au aprobat următoarele direcții de acțiune prioritare pentru întreg mandatul 2017-2022 al actualei echipe a Consiliului Superior al Magistraturii, după cum urmează:

1. Independență – responsabilitate. Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a eficienței, corelativ cu creșterea responsabilității magistraților.
2. Independența financiară a sistemului judiciar. Salarizare magistrați, asigurarea independenței reale a sistemului judiciar din perspectiva independenței financiare, prin intensificarea demersurilor pentru preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ distinct vizând salarizarea magistraților – aspect circumscris independenței justiției.
3. Asigurarea unui volum optim instanțe/parchete. Adaptarea resurselor umane la nevoile concrete ale instanțelor și parchetelor. Cadru legal mai suplu pentru asigurarea eficientizării activității judiciare.
4. Infrastructura instanțe și parchete. Infrastructura Consiliul Superior al Magistraturii. Îmbunătățirea infrastructurii și logisticii IT. Identificarea de soluții viabile pentru problematica sediilor și dezvoltarea performanțelor infrastructurii IT.
5. Comunicare. Elaborarea unei strategii de comunicare publică eficientă și predictibilă, în acord cu principiul transparenței instituționale.

¹ Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1155/2014, Planul de acțiune pentru implementarea strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.282/2016, Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.583/2016

I. Îndeplinirea rolului de garant și apărător al independenței justiției trebuie să rămână principala misiune a Consiliului Superior al Magistraturii și în anul 2018.

Consiliul va continua să folosească mijloacele legale reglementate de Legea nr. 303/2004 și de Legea nr. 317/2004, în vederea garantării independenței justiției, fiind de dorit reacții mai rapide împotriva oricăror atacuri sau imixtiuni în actul de justiție, în activitatea instanțelor judecătorești și parchetelor ori a Consiliului, precum și pentru descurajarea unor astfel de acțiuni.

Reacția rapidă este esențială, pentru că demonstrează magistraților și opiniei publice fermitatea în apărarea independenței justiției, iar trecerea unui timp îndelungat slăbește atât interesul pentru faptul generator, cât și efectele pozitive ale intervenției Consiliului.

Independența justiției reprezintă un deziderat ce trebuie atins și păstrat nu numai prin acțiunile singulare ale Consiliului Superior al Magistraturii, fiind absolut necesară contribuția loială a celorlalte puteri ale statului, a cetățenilor și, nu în ultimul rând, a magistraților, care trebuie să își exercite funcțiile dovedind integritate și responsabilitate asumată.

În acest context, este necesară responsabilizarea judecătorilor și procurorilor, dar și a personalului auxiliar, în toate aspectele ce țin atât de activitatea profesională, cât și de propriul comportament în afara sediului instanței ori parchetului, în măsura în care acesta aduce atingere prestigiului profesiei sau chiar independenței justiției.

Responsabilizarea corpului profesional vizează, în primul rând, reducerea cazurilor de încălcare a legii de către judecători și procurori, iar în al doilea rând, soluționarea cu celeritate a cauzelor disciplinare, cu precădere în cazurile cu ample ecouri în rândul opiniei publice.

II. Sporirea eficienței sistemului judiciar se impune pentru o bună realizare a actului de justiție, în conformitate cu normele de drept interne, dar și cu convențiile și tratatele europene și internaționale în materia drepturilor omului.

Un sistem judiciar eficient presupune satisfacerea așteptării justițiabililor, a societății, în general, de a primi un act de justiție de calitate și într-un timp rezonabil.

Un act de justiție de calitate presupune, însă, drept condiție de bază, asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare unei funcționări optime a sistemului judiciar.

În primul rând, instanțele și parchetele trebuie să funcționeze cu scheme de personal – magistrați și personal auxiliar – adaptate volumului de activitate, ceea ce presupune eforturi mai intense pentru înlăturarea actualelor dezechilibre, precum și continuarea bunelor practici din anul 2017, an în care s-au ocupat un număr dublu de funcții vacante în sistemul judiciar față de anul 2016.

În al doilea rând, întrucât prerogativele Consiliului sunt limitate în ceea ce privește asigurarea unor sedii adecvate pentru instanțe și parchete, apreciez că trebuie dezvoltată colaborarea directă cu Ministerul Justiției pentru a facilita astfel găsirea celor mai potrivite soluții și accelerarea implementării lor.

În pofida eforturilor depuse în anul 2017, în acest moment chiar Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează în aceleași sedii improprii, impunându-se continuarea demersurilor pentru identificarea și obținerea urgentă a unor sedii corespunzătoare pentru aceste instituții fanion ale autorității judecătorești.

De asemenea, trebuie continuate demersurile pentru dotarea instanțelor și parchetelor cu echipamente IT și cu programe informatice necesare, precum și pentru actualizarea celor existente.

În al treilea rând, salariile și pensiile magistraților trebuie să rămână un factor ce contribuie la asigurarea independenței și eficienței justiției, iar Consiliul trebuie să continue să apere cu fermitate aceste componente și să combată orice încercare de afectare a acestora.

În fine, eficientizarea activității trebuie să se regăsească și în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, prin identificarea unor soluții care să facă mai aplicată și mai flexibilă activitatea aparatului propriu, continuând acțiunile întreprinse în această direcție de actualul președinte.

III. Transparența și comunicarea trebuie să dobândească noi expresii și valențe în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în anul 2018.

Este de notorietate faptul că activitatea Consiliului Superior al Magistraturii este disponibilă online în cea mai mare parte. Aș putea să afirm cu încredere că este cea mai transparentă instituție publică din România și este firesc să fie așa, dată fiind importanța Consiliului în cadrul autorității judecătorești.

Trebuie de subliniat faptul că în anul 2017 s-au făcut pași importanți și consistenți pentru asigurarea transparenței și pentru o mai bună comunicare, impunându-se continuarea în aceeași direcție.

Transparența în activitatea Consiliului are un rol esențial în construcția unui sistem judiciar independent, iar importanța sa a fost din nou subliniată în cadrul ultimului raport al Comisiei Europene privind MCV².

Comunicarea reprezintă, la rândul său, un factor cheie în asigurarea rolului fundamental al Consiliului Superior al Magistraturii, în toate cele trei planuri: comunicarea internă în sistemul judiciar, cu instanțele și parchetele, comunicarea cu celelalte instituții și autorități ale statului, precum și comunicarea cu cetățeanul.

Amintesc inițiativa Consiliului de la începutul anul 2017 de consultare cu specialiști în comunicare. Această consultare poate avea un potențial benefic important, motiv pentru care trebuie inclusă în categoria bunelor practici și continuată și în anul 2018.

Trebuie remarcată și depunerea de către Consiliu a proiectului “Transparență, accesibilitate și educație juridică prin îmbunătățirea comunicării publice la nivelul sistemului judiciar”, pentru obținerea finanțării din partea Comisiei Europene prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, proiect care își propune să contribuie la îmbunătățirea percepției publice a sistemului judiciar.

IV. Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și Inspecția Judiciară vor rămâne și în anul 2018 direcții prioritare de acțiune.

Institutul Național al Magistraturii este instituția care realizează formarea inițială și formarea continuă a magistraților, precum și formarea formatorilor.

² Recomandarea nr.7 din Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate în România în cadrul Mecanismului de Cooperare și verificare, Bruxelles, 15.11.2017, COM (2017) 751 final.

În decursul anilor, Institutul și-a consolidat poziția, ajungând ca în prezent calitatea activităților sale de formare să fie recunoscută atât în plan intern, cât și în plan extern³.

Cunoscând din interior Institutul încă de la înființarea sa, în calitate de formator, iar ulterior în calitate de membru în Consiliul Științific, sunt atașată valorilor pe care le promovează și intenționez să le susțin și în continuare. În același timp, sunt conștientă de aspectele perfectibile din activitatea INM, de necesitatea valorificării feed-back-ului primit de la instanțe și parchete, dar și de la reprezentanții profesiilor conexe.

Tocmai de aceea, consider că rolul fundamental al INM în formarea inițială trebuie să fie pregătirea auditorilor pentru a face față provocărilor umane, profesionale și etice și de a transpune în practică îndemnul *învață să judeci drept*⁴.

Buna pregătire științifică este o premisă obligatorie – și ea trebuie consolidată pe parcursul formării la INM – dar marele deziderat rămâne, în aprecierea mea, dezvoltarea acelor aptitudini și trăsături comportamentale care sunt proprii acestei profesii vocaționale. În această privință, decisivă este calitatea umană a formatorului, abilitatea acestuia de a reprezenta un model pentru viitorii magistrați, de a identifica metode de formare care valorizeze maximal potențialul tinerilor auditori, încurajând atitudinile și abordările echilibrate și corijând excesele.

Formarea continuă este indisolubil legată de nevoia permanentă de pregătire a practicienilor profesiei noastre, obiectivele centrale fiind asigurarea unei practici judiciare unitare la nivel național și menținerea unor standarde înalte de pregătire profesională.

Datele statistice disponibile pentru anul 2017 relevă amploarea și diversitatea activităților de formare continuă, precum și numărul mare de magistrați participanți (3 488).

Pe lângă necesitatea selectării unor formatori care să corespundă profilului de magistrat pe care dorim să îl promovăm, primul an de activitate în cadrul CSM mi-a întărit convingerea că o direcție importantă în care ar trebui canalizată activitatea INM vizează derularea unor module de pregătire pentru magistrații care își exprimă opțiunea de a fi selectați ca membri în comisiile de examen/concurs.

³ E.g. echipa României a câștigat locul I la concursul școlilor de magistratură din Europa – Themis în anii 2012, 2014 și 2016, iar în anul 2017 a găzduit această competiție.

⁴ A se vedea site-ul de internet al INM, www.inm-lex.ro.

Concomitent, vor trebui adaptate regulamentele aferente, astfel încât în procedura de validare plenul CSM să nu aibă un rol decorativ, ci să aibă instrumentele necesare pentru a interveni, astfel încât cariera colegilor noștri să evolueze în cele mai bune condiții.

Și în ceea ce privește Școala Națională de Grefieri îmi propun să acționez pentru consolidarea și dezvoltarea capacității organizatorice și instituționale a acesteia, precum și a calităților activităților de formare pe care le derulează.

Date fiind rolurile complementare ale INM și SNG, consider că ar fi benefică inițierea și dezvoltarea de programe comune de formare (echipe magistrat-grefier, procese simulate), profitând și de avantajul infrastructurii comune (amplasarea în același sediu).

Consiliul trebuie să continue să asigure independența operațională a Inspecției Judiciare, sens în care îmi propun să mențin un dialog permanent, axat pe identificarea problemelor cu care se confruntă în activitatea curentă și implementarea soluțiilor corespunzătoare.

Consider că organizarea de întâlniri periodice cu conducerea Inspecției Judiciare, dar și cu inspectorii judecătorești și procurori, ar putea avea efecte benefice asupra activității acestei instituții și a sistemului judiciar în ansamblul său.

V. Colaborarea instituțională cu autoritățile/instituțiile publice și societatea civilă va trebui continuată și dezvoltată.

Sunt pe deplin conștientă de misiunea anevoioasă a viitorului președinte al CSM în contextul social, politic și economic actual, fiind de așteptat ca și în anul 2018 să existe abordări diferite și uneori diametral opuse față de problemele ce compun agenda publică a autorității judecătorești.

Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să încerce să devină un factor de stabilitate și echilibru, să își asume o colaborare reală cu celelalte instituții și puteri ale statului.

Astfel cum s-a subliniat în raportul de activitate al CSM pe anul 2017, dialogul în interiorul și în exteriorul sistemului judiciar, toleranța, justa măsură, satisfacerea așteptărilor corpului profesional, dar și a așteptărilor legitime ale societății, reprezintă repere obligatorii.

Am convingerea că numai dialogul constructiv și analiza pe bază de argumente pot transforma vocile individuale într-o singură voce, mult mai puternică, cea a instituției Consiliului Superior al Magistraturii.

Un Consiliu unit prin el însuși va fi un Consiliu mai puternic, care își va impune cu mai multă fermitate punctul de vedere și va trasa liniile directoare ale unei colaborări fructuoase cu celelalte instituții ale statului, în beneficiul sistemului judiciar, al magistraților și nu în ultimul rând al cetățeanului, destinatarul actului de justiție.

Direcțiile prioritare de acțiune pentru anul 2018 nu au fost tratate în mod exhaustiv, existând multe alte activități care, fie și fără a fi enumerate, contribuie în mod direct la o bună organizare și desfășurare a activității sistemului judiciar.

Trebuie să apreciem la cuvenita lor valoare toate eforturile întreprinse până acum de Consiliul Superior al Magistraturii și de conducerea instituției și vă asigur că toate proiectele aflate în lucru, care au adus un plus de valoare actului de justiție în general, vor fi continuate.

În egală măsură voi încerca să identific noi oportunități de acțiune, în limita strictă a atribuțiilor constituționale și legale, prin care Consiliul să contribuie la creșterea încrederii societății în actul de justiție, magistrați și sistemul judiciar în ansamblu său.

**Judecător Simona Camelia Marcu,
Membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii**